

BIURO REDAKCJI:

Krakowskie-Przedmieście Nr. 415.

Pismo Urzędowe, Polityczne i Naukowe.

PRENUMERATA:

w Biurze Redakcji Nr. 415.

Oraz na wszystkich Stacjach Pocztywych w Cesarstwie i Królestwie.

Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2. Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

Piątek, 21 Lutego 1862.

Prenumerata na Prowincji:

Rocznie Rs. 9 k. 20.—Półrocznie 4 k. 60.—Kwartalnie 2 k. 30. Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 1.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa i z Cesarstwa.

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA. — Wychowanie publiczne. — Finlandja.

Wiadomości Zagraniczne.

Wiadomości rozmaite.

Teatr.

Kursa papierów publicznych i pieniędzy.

Kolej żelazna.

Obwieszczenia.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Do p. o. NAMIESTNIKA NASZEGO W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Na przedstawienie wasze, zważywszy, że b. Pomocnik Naczelnego Prokuratora IX Departamentu Rządzącego Senatu, ostatecznie Członek Czasowy Rady Stanu Królestwa Polskiego, Przeszkodził oznaczając się nieustającą gorliwością przez cały czas swej pożytecznej służby, i w ciągu tejże uległ ciężkiej słabości, z której umarł pozostawiając rodzinę swą w niezamożnym stanie, Najmilsciej rozkazujemy wdowie jego Gabrieli Przeszkodziłskiej i małoletniemu ich synowi, oprócz pensji emerytalnej rs. 300 na rok, przypadającej im na zasadzie istniejących przepisów, uiszczać pensję dodatkową w ilości rs. 600 rocznie, licząc od dnia zgonu męża i ojca ich, w połowie dla wdowy, do śmierci lub wejścia w nowe związki małżeńskie, a w połowie dla syna, do dośnięcia jego do pełnoletności. Pensja ta dodatkowa odniesiona być ma do funduszu, zamieszczonego corocznie w Budżecie Królestwa na pensje w drodze szczególnych nagród udzielane.

Wykonanie niniejszego Ukazu NASZEGO nieomieszkanie polecił Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu.

w St Petersburgu 23 Stycznia (4 Lutego) 1862 r. (podpisano) „ALEKSANDER.”

przez CESARZA i KRÓLA.

Minister Sekretarz Stanu, (podp.) J. Tymowski.

Na odbytem w dniu 17 b. m. posiedzeniu Komitetu Gubernjalnego do Oczyszczania włościów dóbr prywatnych w Gubernji Warszawskiej, pod Prezydencją Rady Tajnego Łaszczyńskiego, zatwierdzone zostały umowy dobrowolne o wieczyste Oczyszczanie następujących majątkowości:

A. W powiecie Warszawskim.

1. Chrzanów duży, osad 8, ogólna przestrzeń oczyszczanych gruntów mórg n. p. 275 pr. 140; przeciętna wysokość czynszu z morgi rs. 1 k. 50, w tym stosunku wypada wartość włóki na rs. 900.

2. Chrzanów mały, osad 12, ogólna przestrzeń mórg n. p. 398 pr. 90, czynsz z morgi rs. 1 k. 50; w przecięciu wartość włóki rs. 900.

3. Jurki, osad 4, ogólna przestrzeń mórg n. p. 109 pr. 150, czynsz z morgi kop. 75, to jest wartość włóki rs. 450.

4. Swynice, osad 8, ogólna przestrzeń mórg n. p. 136 pr. 277, czynsz z morgi rs. 1 kop. 50, t. j. wartość włóki rs. 900.

5. Krańcica wola, osad 2, ogólna przestrzeń mórg n. p. 37 pr. 18, czynsz z morgi rs. 2, t. j. wartość włóki rs. 1200.

6. Machrzatka, osad 12, ogólna przestrzeń mórg n. p. 336 pr. 86, czynsz z morgi rs. 1, t. j. wartość włóki rs. 600.

B. W powiecie Łowickim.

7. Kolonia Witoldów w dobrach Skotniki, osad 10, ogólna przestrzeń mórg n. p. 188 pr. 44, czynsz z morgi rs. 1, t. j. wartość włóki rs. 600.

8. Kolonia Kaźmierów w tychże dobrach, osad 7, ogólna przestrzeń mórg n. p. 115 pr. 285, czynsz z morgi rs. 1 k. 27 1/2 t. j. wartość włóki rs. 765.

9. Kożuszki osad 8, ogólna przestrzeń mórg n. p. 169 pr. 127, czynsz z morgi rs. 1 kop. 25, to jest wartość włóki rs. 750.

C. W powiecie Łęczyckim.

10. Zawada, osad 5, ogólna przestrzeń mórg n. p. 98 pr. 270, czynsz z morgi rs. 1 kop. 35, to jest wartość włóki rs. 810.

D. W powiecie Rawskim.

11. Stara wieś, osad 15, ogólna przestrzeń mórg n. p. 368 pr. 164, czynsz z morgi kop. 75, to jest wartość włóki rs. 450.

12. Przeclaw, osad 26, ogólna przestrzeń mórg 793 pr. 229, czynsz z morgi w przecięciu kop. 73 1/2, to jest wartość włóki rs. 439.

13. Przanowice, osad 8, ogólna przestrzeń mórg 85, czynsz z morgi kop. 90, to jest wartość włóki rs. 540.

14. Wola Pękoszewska, osad 25, ogólna przestrzeń mórg 665 pr. 56, czynsz z morgi w przecięciu rs. 1 kop. 13, to jest wartość włóki rs. 678.

15. Zawady, osad 5, ogólna przestrzeń mórg 160 pr. 96, czynsz z morgi w przecięciu rs. 1 kop. 27 1/2, to jest wartość włóki rs. 745.

16. Budy pod Zatorem, osad 6, ogólna przestrzeń mórg 69 pr. 201, czynsz z morgi w przecięciu kop. 96, to jest wartość włóki rs. 576.

E. W powiecie Włocławskim.

17. Broniewo, osad 5, ogólna przestrzeń mórg 51 pr. 170, czynsz z morgi rs. 1 kop. 35, to jest wartość włóki rs. 810.

18. Zalesie, osad 12, ogólna przestrzeń mórg 323 pr. 127, czynsz z morgi rs. 1, kop. 41 1/2, to jest wartość włóki rs. 849.

F. W powiecie Kaliskim.

19. Wrząca Wąska, osad 6, ogólna przestrzeń mórg 30 pr. 159, czynsz z morgi rs. 1, to jest wartość włóki rs. 600.

20. Rożniatów, osad 4, ogólna przestrzeń mórg 55 pr. 165, czynsz z morgi kop. 94, to jest wartość włóki rs. 564.

21. Długa wieś Kaliska, osad 19, ogólna przestrzeń mórg 369 pr. 154, czynsz z 7 osad po kop. 75, a z 12 osad po kop. 45, wartość włóki rs. 316.

22. Kłaczyn, osad 7, ogólna przestrzeń mórg 132 pr. 10, czynsz z morgi po kop. 45, wartość włóki rs. 270.

23. Przedzeń, osad 2, ogólna przestrzeń mórg 41, pr. 172, czynsz z morgi w przecięciu po rs. 1 k. 23, to jest wartość włóki rs. 750.

24. Siewierski wielkie, osad 8, ogólna przestrzeń mórg 75 pr. 162, czynsz z morgi po rs. 1, to jest wartość włóki rs. 600.

25. Siewierski małe, osad 10, ogólna przestrzeń mórg 56 pr. 130, czynsz z morgi po rs. 1 kop. 20, to jest wartość włóki rs. 720.

Wszystkie te umowy zawierane były pod wpływem widocznej dążeń do polepszenia bytu włościów. Powiększenie przestrzeni gruntów włościówskich objętych tabelami prestacyjnemi, umiarkowana stopa czynszu, ile możności najprzystępniejsza dla włościów warunki do nabycia budowli i spłaty zaliczeń, — często nawet zupełna ich darowizna, skuteczna pomoc i ulgi w razie potrzeby przeniesienia budowli lub nowego pobudowania się, — są to godne właściwego ocenienia ustępstwa i dogodności wspólne wszystkim zatwierdzonym powyżej układom. W niektórych nawet majątkowościach, poczucie obywatelskich obowiązków, ustępstwa te posunęło do prawdziwych ofiar.

I tak: właściciel dóbr Stawiszynskich w Powiecie Kaliskim, urządzając i czynszując kolonje: Długa wieś Kaliska i Kłaczyn, na zapomogi dla włościów do nowego przebudowania się, uwolnił ich na lat trzy od czynszu, ofiarował każdemu zasilek w gotowości po rs. 45, oraz po jednym pięciu palonej cegły na kominy dla każdej z dwóch nowo tworzących się kolonij. Czynsz ustanowił bardzo niski, bo zaledwie po 75 i 45 kop. z morgi; a jeszcze i od tak drobnej opłaty właściciel odstąpił wiecznymi czasami 1/3 część, to jest rs. 81 kop. 37 rocznie na rzecz kasy gromadzkiej, jako fundusz na zasilek w latach nieurodzaju, na wsparcie podupadłych, kalek i t. p. — Jakkolwiek tym sposobem dominium z oczyszczanych gruntów pobierać będzie procent od wartości włóki zaledwie na rs. 135 obliczonej; według zapewnienia jednak Delegacji Powiatowej, okoliczności ta nie nadwęża bynajmniej bezpieczeństwa hipotecznego dóbr, bo nowa regulacja urzędziny gruntu folwarcznej w jedną dogodną dla widoków gospodarskich całość, znakomicie wartość samych dóbr podniosła.

Przy oczyszczaniu wsiów: Wola Pękoszewska i Zawady w Powiecie Rawskim, właściciele dóbr odstąpili na rzecz włościów całą wartość zasiewu i zaliczeń dworskich z zastrzeżeniem tylko, aby ci małą częśćkę tej darowizny, to jest rs. 380 k. 70, w ciągu lat trzech złożyli na fundusz kasy gromadzkiej.

W ogóle Komitet Gubernjalny Warszawski na posiedzeniu poniedziałkowym zatwierdził umowy dobrowolne o wieczyste oczyszczanie 25 wsi, zawierających 234 osad na przestrzeni ogólnej 5,144 mórg, 192 przętów m. n. p. w sześciu powiatach Gubernji Warszawskiej.

Z Petersburga d. 30 Stycznia.

W Petersburgu obiegają pogłoski zjednywujące wiarę, podług których rozpatrują się właśnie przepisy prawa względem przemysłu złotodajnego, które całkiem będą zreformowane. Przemysł ten ma otrzymać podstawy obszernego rozwoju; zamierzają uczynić go wolnym i zarówno dla wszystkich stanów dostępnym. Drobiazgowo i ściślejszą formalności, jako też do niczego nie prowadzący a tak przemysłowców utrudniający dozór, mają być stanowczo zniesione.

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA.

Wychowanie publiczne. — Kilka słów o książkach potrzebnych dla uczącej się młodzieży, a mianowicie o jeografi i historii, ze szczególnym przeglądem historii powszechnej A. Zdanowicza.

Mało mamy książek elementarnych, a i z tych, niektóre tylko mniej lub więcej odpowiadają swojemu przeznaczeniu. Kiedy w kraju naszym rozwinęły się wyższe zakłady naukowe wydadzą ludzi specjalnych, gruntownie swiatlych, wtedy będziemy mogli żądać dokładnych dzieł dla uczniów.

Obecnie jednak, zamiast rozwodzić się z daremnymi i niepożytecznymi żalami, z powodu braku stosownych książek, najlepiej podobno będzie, wziąć pod rozważenie, to co w rękach naszych się znajduje i zrobić z tego należyty wybór.

Nie zamierzając robić ogólnego przeglądu wszystkich takich dzieł, ograniczę się dwoma przedmiotami, któremi, jako nauczyciel, wyłącznie się zajmuję, to jest jeografią i historią.

Przepisaną do tego czasu dla szkół była jeografia Obodowskiego. Książka ta, mimo swoich zalet, jest za obszerna dla uczniów, szczególniejszej klas niższych. Co się tyczy kraju naszego, tego jeografia w dziele p. Obodowskiego nader krótko jest wyłożona.

Prócz tej książki mamy jeszcze kilka innych jeografi w języku polskim, znanych i używanych, jako to: Ansarta, Czarkowskiego, Szejna, z najnowszych zaś Konwerskiego i Kołodzińskiego. Ansarta jeografia, zbyt krótka, wystarcza tylko dla początkujących. Czarkowski, również krótki w ogóle, opisał Królestwo Polskie nieco obszerniej. Szejn od poprzednich obszerniejszy i ściślejszy w wykładzie. Kołodzińskiego dzieło dosyć obszerne, odznacza się jasnym wykładem jeografi matematycznej, jakoteż zgodniejszym w wielu miejscach z prawdą, cyframi ludności. Ta ostatnia, zanim okaże się nowa zupełnie, odpowiednia potrzebom nauki jeografia, mogłaby tymczasem być używana po szkołach, tem bardziej, że cena jej przystępna.

Z jeografią w nierozrwanym związku są mapy pojedyncze i atlasy. Tak w jedne jak i w drugie jesteśmy bardzo ubodzy. Posilkujemy się dotąd, że wstydem dla nas, wydawanymi w językach obcych, a głównie w niemieckim. Polskie bowiem wydanie map Herknera nie zaspokaja potrzeb. Gdyby u nas wydawcy zechcieli się tym tak ważnym zajęciem przedmiotem, i sobieby korzyść niemającą zapewnili, i wielką młodzieży przynieśli by przysługę. Niechby im za wzór posłużyły dobre w obcych językach mapy. W mapach przeznaczonych dla użytku szkół, należałoby zwracać szczególną bacność na wydatny rysunek, na wyraźne i wybitne odznaczenie gór, rzek i różnicanie głównych od bocznych, na stosowne kolorowanie wód, jako to: mórz, jezior, na odznaczenie kolorami stolic i głównych miast prowincji, jak to widzimy w atlasach francuzkich, na umieszczenie przy nazwach miejsc polskich i nazw obcych, właściwych krajom, do których one należą. Skala rysunku niech będzie obszerna. Drobiazgowości w wypisywaniu mało znaczących miejsc, z wyjątkiem odznaczających się czy to w historii, czy w statystyce, należałoby unikać.

Przy takich tylko mapach z wyrazami i innymi jeszcze właścicielami zastanowianiami, uczący się, będą mogli odnieść prawdziwy pożytek z nauki jeografi.

Od jeografi przechodzimy do historii. Ani Kajdanow, ani Smaragdow przerobiony przez Skrzypińskiego, ani Folger napisany po rosyjsku, właściwego pożytku dla nauki przynieść nie mogą. Ze wszystkich znanych u nas nowszych historii powszechnych, dla wykładu w szkołach, uważałbym za najodpowiedniejszą, Historję powszechną w dwóch tomach Zdanowicza, i jako dopełnienie jej, Rys chronologiczno-historyczny państw nowożytnych w jednym obszernym tomie, tegoż samego autora. Nie zdarzyło mi się czytać szczegółowego rozbioru tych prac historycznych, pełnego nauki i pedagogicznych zdolności profesora Zdanowicza. Gdyby nawet i był dawniej podany ich rozbiór, sądzę, że i dziś nie tylko niezbytceznym będzie przeglad jego historii, ale okaże się bardzo na dobie. Przystępujemy więc do tego. Metoda pragmatyczna, wskazująca przyczyny i skutki faktów, najwłaściwszą jest w dziełach historycznych przeznaczonych dla młodzieży. Te metody widzimy bardzo starannie przeprowadzoną w historii p. Zdanowicza.

Wypadki główne w historii każdego państwa, w panowaniach monarchów, w okresach mniejszych i większych obejmujących dzieje powszechne, odznacza on wybitnie. Ogólne wypadki, które były wyrazem budzącego się i rozwijającego ducha w ludzkości, a razem z cichą właściwą perjdów dziejowych, jak np.: wojny krzyżowe, odkrycia morskie, reformacja, znaczniejsze wojny pokazujące zmiany systematów politycznych i rewolucja francuzka, wydobyte z pozornego chaosu faktów i postawione we właściwym świetle, w całym swym rozwoju z wykryciem przyczyn i wykazaniem następstw, jak to widzimy w dziełach historycznych Zdanowicza, zostaną nazawsze w pamięci ucznia.

Mytho czyli podania ludów starożytnych, na tle których osnuta jest literatura grecka i rzymska, należyce są objaśnione. Wewnętrzne urządzenie Grecji i Rzymu i ich prawodawstwo wprowadzić treściwe, ale z wielką jasnością i logicznością są opracowane. Takim sposobem autor przychodzi wielce w pomoc wykładom innych nauk, a mianowicie języków starożytnych i ich literatury.

Autorem przedstawia fakta dziejowe bezstronnie, nie nakręca ich do tej lub owej zasady, dochodzi z troskliwością przyczyn, wykrywa sprężyny ważnych wydarzeń i o ile mu siły i możność pozwalają, stara się odsłaniać prawdę. Z takiego wiernego wypadków wykładu, z takiego, że tak powiem, dokładnego dagerotypowania przeszłości, uczący się powożnie prawdziwe światło, a nie będzie w błąd wprowadzony, o co przedewszystkiem właściwa gruntowna nauka starać się powinna; wszelkie bowiem sztuczne naciągania faktów, wszelkie osobiste poglądy niezgodne z duchem dziejowym, w nauce jak historia tyle wpływu na przyszłe życie nietylko indywidualu, ale całych społeczeństw wywierającej, są zgrubne.

Historja Zdanowicza nie jest to tłómaczenie z żadnego obcego języka, ani kompilacja, ale praca samodzielna, układu, jeśli się tak wyrazić można rodzimego, nacechowanego znajomością rzeczy, prawdą i dobrze pojętym sposobem nauczania młodzieży, dla której jest napisana. Wiadomo nam, żeśmy bardzo ubodzy we własne dzieła historyczne, że dla uczenia się historii jesteśmy zmuszeni używać obcych dzieł, lub przekładów częstokroć niedokładnych i tym sposobem karmieni się obcymi pojęciami. Każda więc rodzima książka naukowa, choćby pod względem dokładności niewyrównywała zagranicznymi, jeżeli tylko napisana jest z gruntowną znajomością przedmiotu, z dobrym zrozumieniem potrzeb naszych umysłowych i w duchu prawdziwej nauki, powinna nietylko dobre przyjęcie ale upowszechnienie znaleźć między nami, a taką jest historia Zdanowicza.

P. Zdanowicz w swojej historii, trzyma się wykładu etnograficznego, to jest przechodzi po kolei historję całych pojedynczych państw. Wiemy, że na taki wykład, nie zgadza się wielu historyków, używających systemu synchronistycznego, z tem wszystkiem, etnograficzny wykład, ma tę dobrą stronę, że pozwala za jednym razem, bez pomieszania faktów, zapoznać się z całkowitą historją pojedynczych państw. Całość jednak matemetriki, gdyż zbiorowe fakta wyrażające rozwój powszechnych idei, jak już wyżej powiedzieliśmy, wyłożył autor w ogólnych dziejowych ważniejszych wypadkach.

P. Zdanowicz, jako wytrawny pedagog nie przedstawia ośchłych faktów, ale je maluje zajmującymi umysł barwami. Nie jedna znakomita postać historyczna, nie jeden mąż wiekopomny, zatarłby się w pamięci uczącego się, gdyby jakaś historyczna anegdota przywiązana do czynów jego, nie uczyniła go bardziej pamiętnym. W takie to anegdoty i w rysy charakterystyczne, wrażliwe się nie tylko w wyobraźnię, ale nawet i w samo serce młodego, obfituje historia Zdanowicza. Chronologia w niej wszędzie ściśle zachowana.

W dziełach jego wszędzie ład i loika. Uczeń z takiej książki podwójną odnosi korzyść, z bogactwa umysł swój wiadomościami i rozwija go systematycznie, tego to ostatniego przymiotu najwięcej domagamy się po dziełach pedagogicznych. Co nam po setkach i tysiącach stronnie przedmiotu zagnatwanego, nielicznie wyłożonego, który umysł znuża, czasu wiele zabiera, a w rezultacie albo nie, albo bardzo mało pożytku przynosi. Gdzie tyle faktów, nazwisk, dat, jak w historii, tam systematyczność jest przymiotem najważniejszym i najpotrzebniejszym, bez niej wielka trudność układania sobie samego przedmiotu, a większa jeszcze w zatrzymaniu go w pamięci. Systematycznością tą głównie zalecają się dzieła Zdanowicza.

Szata myśli jest tu w zupełnej zgodzie z duchem autora. Język bowiem czysty a styl nader jasny i zrozumiały. Wiemy to wszyscy, że najprostszym przedmiotem bycia jasno jest wyłożony, najtrudniejszy zaś staje się łatwym do pojęcia, jeżeli jasno i logicznie jest traktowany. Stąd to mieć będą zawsze wielką wartość dzieła Sniadeckich.

W naszych czasach postrzegać się często daje jakieś dziwne uganianie się za przesadą i górnoscia stylu; to bynajmniej nie dowodzi wyrobienia myśli, bogactwa pojęć, a jest oznaką kalektwa umysłowego, bujnej może i fantastycznej wyobraźni, ale nigdy zdrowego sądu. Czytając książki i rozmaite pisma takim stylem pisane, zawsze mi się zdaje, że się spotykam z trefnisiem salonowym lub

widzę modnego wychowanka, co układnością ciała, zręcznymi skokami, mową wymuszoną i paplaniem po francuzku, radby nagrodzić całą próżnię swojego serca i umysłu. Pan Zdanowicz, gruntownie zna swój przedmiot, jest dobrym nauczycielem, dla tego to i styl jego odznacza się prostotą, jasnością i pięknoscia. Wszyscy nauczyciele historii pochwalają jednoznacznie dzieła jego. I za obrębem szkoły, dla osób starszych, którzy nie studjowali historii, a wiedzeni budzącym się ogólnym popędem do nauk, chcieliby się z dziejami świata zapoznać, tak historia powszechna w 2 tomach Zdanowicza jak i rys chronologiczno-historyczny państw nowożytnych tegoż, dopełniający powyższe dzieło, mogą bardzo być przydatne. Połączniemi jasnym i pięknym wykładem powezmną z wszelką pewnością zachęte do tej tak bardzo potrzebnej nauki, które moralne jest niezaprzeczone. Dla obeznanych już z historją, dzieła Zdanowicza stanowią wyborne kompendjum. Zyczyć tylko by wypadło, ażeby wydawca zniżył ich cenę tak, aby książka mogąca się bardzo upowszechnić, stała się przystępną dla wszystkich. Many jeszcze i inne historie powszechne jako to: Błociszewskiego i Webera w przekładzie z niemieckiego, ale obie te książki mało są znane w naszym kraju. Co się tyczy podręcznej dla szkół historii polskiej, wykazanie takowej komu innemu zostawiam.

W całej tej maleńkiej rozprawce głównie zajęłem się rozbiorem historii powszechnej Zdanowicza, bo taki plan z góry sobie zakreśliłem.

Leon Rzezniewski.

Północna poczta, w Nrze 17, pod częścią nieurzędową, podaje następujący artykuł pod tytułem: historyczny pogląd na polityczne urządzenie Finlandji.

W ostatnich czasach z powodu zwolania w Finlandji komisji delegatów wybranych przez cztery stany państwa, zaczęły ukazywać się w gazetach artykuły, a w towarzystwach sądy, o politycznym urządzeniu Finlandji. Dla jasniejszego pojęcia tego urządzenia, pożytecznym, jak się zdaje, będzie, wskazanie historycznego jego pochodzenia i znaczenia.

Istniejące w Finlandji urządzenie polityczne zasadza się na akcie o formie zarządu z 22 Sierpnia 1772 r. i na akcie połączenia i bezpieczeństwa z 3 Kwietnia 1789 r. Postanowienia te, wydane wtemczas jeszcze kiedy Finlandja należała do Królestwa Szwedzkiego, po przyłączeniu jej do Cesarstwa Rosyjskiego, były nie naruszalnie zachowane i zatwierdzone, naprzód przez Cesarza Aleksandra I, a potem przez jego następcę Cesarza Mikołaja I i obecnie panującego Monarchę Aleksandra II.

Rząd w Szwecji od dawnych czasów zawsze był monarchiczny, lecz po śmierci Karola XII i przyjęciu przez jego siostrę Królową Ulrykę Eleonorę, przy wstąpieniu na tron, nowej formy rządu, największa i najistotniejsza część władzy królewskiej przeszła do sejmu czyli właściwie w ręce reprezentantów czterech stanów państwa, to jest szlachty, duchowieństwa, mieszczań i włościów. Najpierwszym skutkiem tego było to, że istniejąca między stanami jedność wkrótce runęła; utworzyła się pomiędzy nimi wzajemna zawiść i chęć panowania; potworzyły się stronnictwa, które nie zwracały najmniejszej uwagi na ogólne dobro ojczyzny, ale tylko starały się o zapewnienie sobie władzy i wpływu na inne. Następnie, niektóre mocarstwa europejskie, potrzebując, przez potęgę złota, nabyć wpływu na sprawę rządu, a swoje korzyści i interesa uczynić głównym zajęciem sejmów. Przekupstwo nakoniec doszło do takiego stopnia, że miłość ojczyzny i samoistność, przestały być uważane za zalety. Dwa główne natenczas działające stronnictwa, znane w historii pod nazwiskiem stronnictw: kapeluszy i czapek, były podrzywane, pierwsze przez Francję, a drugie przez Rosję i Anglię; władza królewska ograniczona, w czasie pomiędzy posiedzeniami jednego sejmuna a drugiego, przez wybierana na ten przeciąg czasu w łonie sejmuna radę stanu, nakoniec zupełnie straciła znaczenie, a szacunek dla niej znikł do tego stopnia, że kiedy czasem Król nie zgadzał się na podpisanie przyjętych przez radę stanu postanowień, natenczas bez dalszej zwłoki przykładano stępel z jego imieniem i wprowadzano w wykonanie postanowienie. Taki stan bezładu, musiał przyporowadzić państwo, tak do zupełnej niemocy pod względem zewnętrznych stosunków, jak i do stanowczego upadku wewnątrz.

Genjalny Król Gustaw III, zaraz po wstąpieniu na tron, przekał się o konieczności przedsięwzięcia stanowczych kroków w celu utrzymania niezależności i samoistności państwa. Przy pomocy niektórych ludzi pełnych poświęcenia dla niego i dla ojczyzny, dopełnił

on przewrotu stanu, w skutku którego akt o formie zarządu, 22 Sierpnia 1772 r. był przyjęty przez stany państwa i zatwierdzony przez Króla.

Najważniejsze punkta tego aktu były: że stanom państwa odejść zostały niewłaściwie przywłaszczone sobie przez nie prawo mieszania się do spraw wyłącznie należących do władzy wykonawczej i że Królowi nadano prawo, po wysłuchaniu zdania rady stanu, rozstrzygać wszystkie zadania dotyczące administracji i zarządu państwa. Stanom państwa zachowany został udział w właściwym prawodawstwie i nieograniczone prawo zatwierdzania podatków i ciężarów. Pod względem zewnętrznej polityki zostało postanowione, że Król nie może rozpocząć wojny bez zgody stanów państwa, a przy zawieraniu pokoju lub przymierza z innymi mocarstwami, powinien stosować się do jednoznacznego zdania rady stanu. Rada ta, dotąd biorąca samodzielną udział w zarządzie państwem, zamieniona została, z wyjątkiem niektórych mało ważnych wypadków, na zgromadzenie doradcze, odpowiedzialne tylko pod Królem. Oprócz tego, aktem o formie zarządu, zapewniłoby każdemu obywatelowi, życie, honor i majątek, których nikt nie mógł być pozbawiony, bez poprzedniego śledztwa i wyroku prawomocnego.

Chociaż Królowi Gustawowi III, na podstawie tego aktu, udało się z początku, przytłumić duch stronnictwa, i wprowadzić stany państwa w granice właściwej im działalności, jednakże wkrótce zaczęły okazywać się, szczególnie ze strony szlachty, usiłowania mieszać się do spraw należących do władzy królewskiej. Związek Anjalski i wpływ jego na bieg wojny pomiędzy Szwecją a Rosją w 1779 roku, zbyt są znane, żeby tu o nich się rozwodzić, lecz niemniej jednak, są one wymownym świadectwem, do jakiego stopnia stronnictwa, a szczególnie szlachta, dobiły się znowu doosiągnięcia władzy i wpływu. Widząc to, Gustaw III na sejmie 1789 r. dopełnił nowego przewrotu stanu, zmuszając do przyjęcia tak zwanego aktu połączenia i bezpieczeństwa, będącego właściwie dopełnieniem aktu o formie zarządu z 1772 r. Nowy ten akt jeszcze bardziej ściętniał sferę działań sejmu, a szczególnie, ściśle oznaczał granicę pomiędzy władzą sejmu a Króla.

Główniejsze postanowienia tego aktu zawierają się w tem, że Królowi nadano prawo, według własnego uznania wypowiedzieć wojnę i zawierać pokój; że cały właściwy zarząd i kierowanie sprawami państwa, miał się znajdować w rękach i zależeć jedynie od Króla, dla czego istniejąca do tego czasu rada stanu została zniesiona; że udział rady państwa, odtąd miał być konieczny tylko przy wydawaniu nowych praw zasadniczych lub przy ustanawianiu nowych podatków i w tych rzadziej konieczna miała być ich zgoda; że zwolnienie i rozpuszczenie sejmu ma zależeć od uznania Króla, i następnie, że na sejmach nie miały być rozstrząsane żadne inne sprawy, tylko takie, które będą przedłożone z woli Króla.

Te dwa akty z 1772 i 1789 r., dotąd są w Finlandji prawami zasadniczymi, kiedy tymczasem w Szwecji zostały już zniesione. Po oddzieleniu Finlandji i uroczystem ogłoszeniu na sejmie w Borgu w 1809 r. Cesarza Aleksandra I, Wielkim Księciem Finlandji, w Szwecji nastąpiła rewolucja, skutkiem której Gustaw Adolf IV pozbawiony został tronu; a następnie została tam ułożona i przyjęta, nowa, obecnie istniejąca konstytucja, opierająca się już na demokratycznych podstawach.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Dzienniki francuskie podają tekst projektu do adresu, odpowiadającego na mowę tronową, odczytany w senacie przez p. Troplong na plenarnem posiedzeniu w d. 17 b. m. Pomimo ważnych spraw tak wewnątrz Francji, jak i po za jej granicami, stojących na porządku dziennym, projekt ten nadzwyczaj jest błady, i gdyby w nim Cesarz zmuszony był szukać światła dla poznania dążeń opinii publicznej, można by wątpić czyby potrafił wyrobić sobie jakie takie pojęcie o tem co mówią lub myślą we Francji, tak co do spraw wewnętrznych jak i zewnętrznych zajmujących publiczność, a na które rząd zwraca tak troskliwą uwagę. Co się tyczy spraw wewnętrznych, projekt ułożony przez komisję, ogranicza się zadaniami zachęty dla nauk i sztuk, polepszenia losu niższego duchowieństwa i nauczycieli, pozostawiając na boku wszystkie ważniejsze kwestje.

Z spraw zewnętrznych kwestja Meksykańska dotknięta jest zaledwie w ustępie nie mającym wcale znaczenia, a kwestja włoska tak jest oprowadzana, że niepewność publiczności i wahania rządu, musiałby się po dotkliwie, gdyby p. Thouvenel miał czerpać natężenie co do programu polityki i dalszych układów dyplomatycznych z tego adresu do senatu. Sprawozdawca komisji usiłował koniecznie nie przewazyć szali na nieczyją stronę i potrafił w ten sposób sprawić powszechnie niezadowolnienie. Usiłowania zachowania równowagi pomiędzy dworem rzymskim a dworem turyńskim, przebiegają się w każdym razie, i trzeba przyznać, że równowaga ta ściśle została zachowana, co jednak wskazuje raczej dobrego mówcę, niż filozofa i polityka. Pogodzenie dwóch wyłączeniach się wzajemnie pojęć, jest nawet pod względem wyrażenia, nader trudnym przedsięwzięciem, z którego p. Troplong świetnie się wywiązał; ale takie połączenia wyrażone w słowach, przeniesione na pole czynów tworzą tylko niebezpieczne złudzenia. W obec takiego orzeczenia kwestji włoskiej nie podlega wątpliwości, że poprawka księcia Napoleona będzie postawiona w czasie rozpraw, które rozpoczyna się 20-go b. m. Wnieść ją ma podobno p. Pietri, a poprze ją mowa księcia.

Skutkiem zapewnień udzielonych przez p. Billault w komisji, o sympatji rządu Cesarzskiego dla sprawy włoskiej, lecz zarazem i o pozostawieniu francuskiej zabogi w Rzymie, mówią znowu o zamiarach gabinetu paryżskiego, mających na celu pojednanie Turynu z Rzymem, na podstawie poręczenia Pa-

pieżowi wiekiutego miasta i dziedzictwa Piotra S-go. Byłoby to jednak uswieceniem status quo, może równie niedogodnym dla Rzymu jak i dla Turynu.

Tymczasem demonstracje nie ustają we Włoszech. Podług ostatnich wiadomości znów miały one miejsce w Ferrarze, Katanie, Bari, Palermo i Chieti nie licząc mniej znacznych miast. W Rzymie zaś, według prywatnych korespondencji z tego miasta, święte kolegium spodziewa się ważnych bardzo wypadków w tych czasach. Podobno Papież wraz z świętym kolegium postanowił w przewidywaniu możliwych wypadków, aby dokumenta najbardziej tajemne zostały zniszczone, papiery zaś które mają być zachowane, aby zostały zapakowane i odesłane do Civita-Vecchia, gdzie zabierze je statek austriacki, który odwiezie je do Trjestu, skąd koleją żelazną mają się dostać do Wiednia.

Dzienniki wiedeńskie głównie zajmują się notą pruską i scharakteryzowaniem sporu, jaki się pomiędzy Prusami a Austrią i państwami skoalizowanymi wywiązał. W Wiedniu utrzymują, że myśl do noty jednobrzmiącej państw niemieckich wyszła od gabinetu Wiedeńskiego. Tego oddawna domyślano się w Berlinie, gdzie utrzymywano że saski projekt reformy związku niemieckiego, a przy najmniej myśl do niego, wyszła z Wiednia, chociaż następnie hrabia Rechberg wiadome nad tym projektem poczynił uwagi. Z spraw wewnętrznych austriackich zasługują tylko na uwagę, że projekt ministra skarbu co do stosunków z bankiem zyskał większość głosów przychylnych w połączonym komitecie bankowym z dyrekcją banku.

Uznanie Królestwa Włoskiego przez Prusy, zależeć ma podobno jeszcze od niektórych zewnętrznych kombinacji. Agencja Kontynentalna podaje wiadomość że National-Verein, postanowił zwołać zgromadzenie deputowanych wszystkich izb niemieckich w celu naradzenia się nad ważnymi kwestjami, jako to: reformy związku, heską i szlezwicko-holsztyńską. Trzeba przyznać że National-Verein wybrał zupełnie stosowny czas; ale czy wszystko nie skończy się na czczej gadaninie, to dopiero przyszłość pokaze.

Traktat ostatecznie regulujący dług hiszpański z 1823 roku został nakoniec 14-go b. m. podpisany w Paryżu przez pp. Thouvenela i Mona, w imieniu odpowiednich rządów. Tegoż samego dnia p. Mon zawięzany telegramem, udał się w podróż do Madrytu, gdzie stronnictwo ministerjalne stawia go jako kandydata na godność prezesa kortezów. Jeżeli zostanie wybrany na prezesa, co zdaje się nie ulegać wątpliwości natenczas nie będzie mógł wrócić do Paryża aż za kilka miesięcy.

Boersenhalle Hamburgski, zwyczajnie mający dobre wiadomości, donosi z Wiednia nowinę nie bardzo pocieszającą dla zwolenników monarchji austriackiej w Meksyku. Podług tego dziennika, Arceyksięże Maksymilian miał postawić Cesarzowi Napoleonowi takie warunki, że już nie może być mowy o jego kandydaturze.

Podług ostatnich wiadomości z Pekinu powstanie w środkowych prowincjach rozszerza się. Powstańcy zawiązali konsula angielskiego w Hankow, że mają zamiar atakować to miasto a następnie Szanghaj, obiecując poszanowanie własności jeżeli nie będzie stawiany im opór.

Anglja.

London, 15 Lutego. Economist robi następujące uwagi co do pierwotnego, następnie zamiechanego planu rządu francuskiego zaciągnięcia w Londynie pożyczki: "Rząd francuski popełnił zdaje się błąd przez zrzeczenie się wszelkiego spółudziału ze swymi agentami. Prawdopodobnie pan Fould nie przypuszczał, ażeby plany jego wyszły na jaw, inaczej bowiem nie byłby wszczął układów, których zerwanie rzucił poniekąd na niego cień. Plan ten, o którym tyle mówiono, został obecnie zamiechany, a przynajmniej, jeżeli przyjdzie do skutku, stanie się to w innej formie. Dowiadujemy się, że nowe propozycje porobione zostały przez rząd francuski bankom londyńskiemu i westminsterskiemu i domowi Rotszylda. Zdaje się atoli, że układy te, cokolwiekby z ich ukończeniem mówią, nie doprowadziły jeszcze do stanowczego rezultatu. Jeżeli Francja potrzebuje pieniędzy, dostanie je bezwzajemnie w Anglii w ten lub ow sposób: Nie powstrzymają jej trudności pod względem formy, a jeżeli potrzeba jest gwałtowną, wówczas i na wysokość procentów nie ma się co oglądać. Ponieważ z tej strony kanału jest obfitość pieniędzy, a z tamtej strony brak ich dotkliwie uczuwać się daje, naturalnym następstwem tego położenia rzeczy musi być utworzenie dla kapitałów angielskich dogodnego ich ulokowania, z czego Francja nie omisszka skorzystać. Jaki okoliczności ta wpływ wywrze na tutejszy targ pieniędzy, nie da się na teraz określić, albowiem nie jest jeszcze wiadomym, jak wielkich kapitałów Francja będzie potrzebować. W każdym razie obecne położenie finansowe Francji podmieści w Anglii wartość brzeżnącej monety, lecz i podwyższenie kursów, z powodu obecnej stagnacji przemysłowej i handlowej, nie wywrze tego wpływu, jakiego by przy innych okolicznościach spodziewać się należało."

Court-Journal donosi: "Zdaje się, że Jej Kr. Mość wróci wkrótce do zamku w Windsorzkiego. Być bardzo może, iż Królowa wiedzied następnie pałac buckinghamski, w celu uregulowania obsidzie interesów zmarłego księcia małżonka. Ciągłe czynne życie nieboszczyka księcia spowodowało, iż pozostał po nim ogrom papierów i korespondencji, które potrzeba starannie przejrzeć i uporządkować. Królowa sama zdecydowała, co z ważniejszymi z pomiędzy nich uczynić należy. Z tychże samych względów Królowa uda się zapewne na wiosnę do Balmoral, zmarły bowiem książę był na każdym miejscu czynnym, nawet tam gdzie spędzał czas w celu rozrywki. Nie zdaje się, ażeby książę Alfred wrócił na wiosnę. Jakkolwiek Królowa i rodzina królewska zyczą sobie przyspieszyć jego powrót, porzucano następnie tę myśl, podróż bowiem młodego księcia wymaga dość czasu."

Dwa wybory do izby deputowanych, dokonane przed kilku dniami, wypadły na korzyść

stronnictwa konserwatywnego. W Lincoln p. Hinde Palmer, kandydat liberalny, zwyciężony został przez kandydata z obozu przeciwnego, p. Bramley Moore, który otrzymał o 30 głosów więcej od pierwszego; zaś w Great Grimby p. Henega musiał ustąpić przed p. Chapman, który miał o 17 głosów więcej. Jest to tem większy dla konserwatystów triumf, że dotąd pomienione dwa okręgi wyborcze bywały zwykle przez członków stronnictwa liberalnego reprezentowane.

Austrja.

Wiedeń, 17 Lutego. Myśl napisania i podania w Berlinie noty identycznej, wyszła z Wiednia. Rządy hanowerski i saski zostały dla tej myśli zyskane dzięki staraniom hr. Ingelheim i barona Werner, posłów austriackich, przy dworach hanowerskim i drezdeńskim akredytowanych. Obaj pomieni dyplomaci powołani byli do Wiednia w chwili przedsiębrania wstępujących co do tej noty kroków. Hr. Ingelheim i bar. Werner skłonili bez wielkich trudności pp. Beusta i Borriosa do widoków Austrii. Daleko trudniejsze były układy w tym względzie z rządami bawarskim, wirtenberskim, hesko-darmsztadzki i massauskim, recz i te staraniami hr. Blome do pożądanego doprowadzone zostały skutku. Hr. Blome, jakkolwiek jest posłem austriackim w Hamburgu, miał sobie powierzoną misję do dworów powyższych, gdzie działał wspólnie z akredytowanymi tam reprezentantami austriackimi.

Odpowiedź rządu pruskiego na notę identyczną wyz wzmiankowanych rządów spowodowała chwilową ciszę pomiędzy dwoma współpracującymi gabinetami, lecz rozprawy dziennikarskie w tej kwestji nie tak prędko ustają. Wątpliwe należy iżby dwór tutejszy i zaprzyjaźnione z nim gabinety niemieckie odpowiedziały na drodze urzędowej na ostatnią kontr-notę pruską; zdaje się, że układy względem reformy związku niemieckiego prowadzone będą wyłącznie pomiędzy wspomnianymi gabinetami, nadzieja bowiem skłonienia Prus do swych widoków upadła bezowrotnie. Okoliczność ta jednakże nie przeszkadza wspólnym krokom obu wielkich gabinetów niemieckich w kwestji hesko-elektoralnej. Owszem, tak tu jak i w Berlinie dyplomacja zajęta jest czynnie dalszem piępieniem tej kwestji. W sferach urzędowych tutejszych nie przypuszczają, ażeby Prusy uznały królestwo włoskie.

Danja.

Kopenhaga, 14 Lutego. Związek wureburski budzi tu wielkie nadzieje, a jeżeli mamy dawać wiarę tutejszym pogłoskom, rząd duński robił już starania celem zbliżenia się do tego związku. W tym duchu przemawia nawet półurzędowa gazeta Berlingske Tidende. W jednym z swych ostatnich numerów donosi ona, że horyzont polityczny Niemiec jest obecnie chmurny i że Danja powinna mieć nadzieję znalezienia w lidze wureburskiej poparcia.

Francia.

Paryż, 16 Lutego. Wiadomości polityczne są bardzo szczupłe. Paryż cały, zajęty jest głównie konwersją renty; operacja ta idzie bardzo pomyślnie nie tylko w samym Paryżu, ale nawet i na prowincji.

Prusy podobno zamierzają zrobić krok stanowczy i uznać królestwo włoskie. Nie tylko stronnictwo postępowe w izbie ale i gabinet popiera ten krok, i według oświadczenia ministra stanu, kwestja ta w zasadzie została już rozstrzygnięta. Fakt zapewne niedługo nastąpi po teorii; tak przynajmniej można się spodziewać. Za przykładem Prus niewątpliwie pójdą niektóre mniejsze państwa Związku niemieckiego, a szczególnie wielkie księstwo badenie i księstwo saskie. Jawnie w lonie Związku niemieckiego ukazują się dwa nieprzyjemne obozy, mające różne wybitne dążenia; z jednej strony Austrija z czterema królestwami i niektórymi księstwami; z drugiej Prusy z Badenem i państwami dawniej Turyngji. Kto otrzyma przewagę, nie wiadomo.

O układach, jakie się toczą w senacie co do udziału, jaki komisja adresowa weźmie w wawodzie spotkaniem przez rząd francuski skutkiem odrzucenia jego rad dyplomatycznych przez dwór rzymski, wiadomości co dzień, a nawet co godzina są różne. Układy pomiędzy autorami poprawki, silnie wyrażającej ubolewanie a komisją, ku wieczorowi były na złej drodze; była nawet chwila, że mówiono o zupełnem zerwaniu tych układów, lecz później na nowo je wszczęto i podobno Książę Napoleon, tyle razy podawana i cofana poprawka, ostatecznie cofnął. Komisja adresowa miała prowadzącego, która otrzymała już objaśnienia od ministrów bez wydziału i kierujących wydziałami, jeżeli i wspomni o kwestji rzymskiej, to w nader łagodnej formie, żeby uniknąć wszelkich drażliwych rozpraw. Wątpliwe jednak należy czy będzie można uniknąć starcia, które lada chwila wybuchnie. P. Keller, jeżeli nie zabierze głosu przy rozprawach nad adresem, to w każdym razie wystąpi w czasie rztższania budżetu ministerstwa spraw wewnętrznych, przeciwko okólnikowi p. Persigniego, dotyczącemu stowarzyszenia świętego Wincentego a Paulo.

Pays zaprzecza nie tylko wiadomości podane przez Patrie o zamiarze ze strony generała Doblado rozpocząć konferencję z pełnomocnikami mocarstw sprzymierzonych, ale także i wiadomości podane przez inny dziennik, jakoby adjutant generała Almonte, który wraz z dwoma członkami deputacji meksykańskiej, miał czekać w Southampton, na skutek układów co do tronu meksykańskiego, otrzymawszy pomyślnie wiadomości, odpłynął do Vera-Cruz. Pays zapewnia, że generał Almonte nie miał z sobą żadnego adjutanta, lecz tylko sekretarza, który nie opuszczał wcale Paryża, gdzie i dotąd się znajduje.

Nowa pożyczka turecka, jak zapewniamy, ma być zaciągnięta w Londynie za pośrednictwem dwóch znacznych domów bankierskich tej stolicy. Powiadają nawet, że pożyczka ta będzie poręczona przez rząd austriacki, ale może pogłoska ta została puszoną tylko dla wskazania podobieństwa stanu finansowego obu tych państw. Podług wiadomości z Libanu, dla bezpieczeństwa tamtej prowincji,

został uorganizowany korpus żandarmerji, składający się z dwóch tysięcy ludzi, pod dowództwem O'Reilly-Paszy. Ustanowiono także komitet kierujący, składający się z Chreszcjan i Mahometan. Zakaz przejeżdżania konno lub z rozwiniętym parasolem przed pałacem Sultana, jak zapewniają, został zniesiony tylko przez gorliwość zbyteczną jednego z młodszych urzędników, i dla tego teraz stanowczo został zniesiony.

Prusy.

Berlin, 18 Lutego. Król, Królowa i osoby z rodziny królewskiej byli wczoraj wieczorem na herbacie u Jej Cesarzkiej Wysokości WIELKIEJ KSIĘŻNY ALEKSANDRY JOZEFOWNY, która udała się dziś, o wpół do 11-iej przed południem, pociągiem nadzwyczajnym w dalszą podróż do Petersburga. JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ skierowała swą drogę na Bydgoszcz, Królewiec i Kowno.

Poznań, 16 Lutego. Ostsee Zeitung pisze: "Protegowane z dziwnym zaślepieniem przez tutejszą władzę arcybiskupią nadużycie religji do demonstracji politycznych, których celem wyrażnie jest rewolucyjny, wywołało, jak się tego spodziewać należało, reakcję, mogącą mieć ważne dla Kościoła Katolickiego skutki. Już ta okoliczność, że demonstracje pomienione wykonywane bywają prawie wyłącznie przez osoby, które były dotąd bądź jawnymi przeciwnikami Kościoła Katolickiego, bądź zachowywały się obojętnie względem jego zwyczajów, obudziła w prawdziwie gorliwych katolików niechęć względem nich, a udział duchowieństwa w tych demonstracjach napełnił ich wielkim smutkiem. Uczucia te wynurzone zostały w ogłoszonym tu świeżo, nakładem Merzbacha, dziełku w języku polskim, pod tytułem: "Pogląd na blizką przyszłość świętego Kościoła Katolickiego", powstającym jawnie na duchowieństwo katolickie. Nieznany autor, który z powodu rozległych wiadomości teologicznych, zdaje się być osobą duchowną, dowodzi z rozmaitych punktów zaprzatowania się, że niewiara, hipokryzja i rozprzeczanie obyczajów w kościele doszły do najwyższego stopnia, tak, iż ani Ojciec święty, ani biskupi zlemu zaradzić nie potrafią, lecz koniec temu tylko położony może Jezus Chrystus, którego powrót widomy ma wkrótce nastąpić. Najwydatniejszym znamięm powszechnego bezprawia jest coraz bardziej występująca dążność do obalenia władzy kanonicznej; przez Boga ustanowionej, i do rozkiełznanej wolności. Znajduję się tu wezwanie do wiary, ażeby do przyjęcia Pana Boga, przygotowali się przez należytą pokutę. W innem, także świeżo tymże nakładem ogłoszonym dziełku polskim, pod tytułem "Wstęp do czytania Ewangelji świętej", wskazana jest katolikom ewangelja, jako prawdziwe źródło Chrystjanizmu, a jako zadanie tego ostatniego, pozostające w sprzeczności z kościołem urzędowym, wystawione jest urzędowistwienie idei swobody, równości i braterstwa. Charakter Chrystjanizmu nie można w duchu socjalnym pojmać. Zdziwiająca jest ta okoliczność, że pisma powyższe, obejmujące polemikę przeciw duchowieństwu, a będące oddawna obce literaturze polskiej, wyszły nakładem księgarni, która oddana jest prawie wyłącznie interesom polskiej narodowości."

Włochy.

Turyń, 14 Lutego. Senat, jakkolwiek nie wiele o nim słyhać, zaczyna jednak od pewnego czasu usilnie zajmować się sprawami, mającemi pomyślność kraju na celu. Cztery projekta do praw skarbowych, 3 do praw administracyjnych przedstawione zostały komisjom, które nad ich rozbiorem bezustannie pracują. Prawo stempowe i prawo wpisu sądowego uległy licznym i ważnym zmianom, wprowadzonym przez sprawozdawcę nadzwyczajnie biegłego w tej materji senatora Arnulfo. P. Paleocapa, jeden z najznakomitszych inżynierów włoskich, jakkolwiek niewidomy i podupadły na zdrowiu, podjął się wygotowania sprawozdania o prawie dotyczącym nałożenia opłaty od przewozu osób i towarów koleją żelazną, i takowe w tych dniach, z wprowadzeniem doń niektórymi zmianami zostało już odczytane w Senacie. Projekt nałożenia podatku na dobra fideikomisowe i zakłady dobroczynne ma być przedstawiony w ciągu tego tygodnia. Rozbiorem nowego prawa dotyczącego organizacji wychowania publicznego, ułożonego przez p. Matteuci, zajął się jak wiadomo senator Cibrario; zdawało się początkowo że prawo to napotka wiele trudności, tymczasem p. Desanctis przyjął je prawie w całości i wkrótce wniesionem będzie na porządek dzienny Senatu. P. Deforesta, dawny minister sprawiedliwości, przygotował sprawozdanie o organizacji sądowej, którą mają się zająć przed wprowadzeniem nowych kodeksów będących obecnie przedmiotem rozpraw w Senacie. Wreszcie p. Cibrario, który przez długi czas był członkiem Izby obrachunkowej w Turynie, złożył teraz sprawozdanie o urzędowaniu ogólnej izby obrachunkowej włoskiej. Komisja krórej powierzono rozbiór powyższego prawa przedstawionego przez p. Bastogego, wprowadziła doń wiele pożytecznych zmian, które minister Skarbu przyjął, zostawując sobie możność zrobienia jeszcze kilku uwag w niektórych ważniejszych punktach. Te ośm projektów do praw nader ważnych będą przez pewien czas w Senacie przedmiotem zajmujących rozpraw, których rezultat wpływie niewątpliwie na uzupełnienie jednolitej prawodawczej będącej z jednolicią polityczną narodu w nierozrywany i tak ścisłym związku.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Raguza, 18 Lutego. Wczoraj wieczorem batalion strzelców pod dowództwem Mahmuda beja zajął turecką komorę celną w Zurina.

Raguza, 18 Lutego. Wiadomości z głównej kwatery Omara-paszy w Mostarze z dnia 16 b. m. są następujące: Gdy zajęcie stanowiska pod Pogliczą przez wojska tureckie, zupełnie przecięło komunikacje między powstańcami z Szuma i Popową a powstańcami z Zubei, pierwsi zmuszeni zostali poddać się. W tym celu przybyli dziś deputowani z Szumi i Popową do głównej kwatery Serdara w Mosta-

rze z oświadczeniem poddania się w imieniu wszystkich mieszkańców miast pomienionych. Omer-pasza zapewnił im zupełną amnestję. Każdy Gaftan okręgu ma wybrać Kneza a każda wieś Muklara, aby ci w Trebinji interesa swych współobywateli reprezentowali i uregulowali. Równocześnie przybyło do Mostaru dwunastu albańskich górali pod przewodnictwem Abderna beja. Jeżeli okrąg Zubei niezwłocznie się nie podda, to wkrótce wojska wkroczą do niego. Zrobiono już w tym celu przygotowania.

Pesz, 19 Lutego. Cesarz dozwolił, aby komitaty jazygów i kumanów również komitat hajduków odbywały swe zebrania powiatowe publicznie. (Jak wiadomo od 5-go listopada wszelkie zgromadzenia publiczne zakazane zostały. Godną uwagi rzeczą jest, że oznaczone powiaty są czysto madziarskie).

Berlin, 19 Lutego. Berliner Börsen-Zeitung podaje jako pewną wiadomość, że Król wczoraj podpisał akt uznania Włoch. Komisja izby deputowanych przyjęła zniesienie praw o lichwie prawie jednogłośnie.

Turyń, 18 Lutego. Ministerstwo oświadczyło, że wysłane zostały fregaty na wybrzeża meksykańskie dla zabezpieczenia włoskich poddańców.

Monachjum, 19 Lutego. Neue Münchener Zeitung mówi: Nota pruska z dnia 14-go b. m. nie zrywa całkiem stosunków i nie zamyka drogi do dalszych układów, ale raczej wyraża oczekiwanie dalszych projektów Austrii i państw środkowych. Widoczne jest, że nie możemy nie ustąpić z zakreskiego przez prawa związku stanowiska; jednakże nie sądzimy aby zbliżenie się było niepodobnem, i to może właśnie w tych drażliwych kwestjach, które nie dawno jeszcze najwięcej przyczylniały nieporozumien. W sprawach elektralno-heskiej i w duńskiej wstąpiono na lepszą drogę.

London, 18 Lutego. Dalsze wiadomości z Nowego-Jorku z d. 6-go b. m. donoszą: Dziennik nowo-jorski Tribune twierdzi, że prezydent Lincoln i minister wojny obejmą dowództwa korpusów armji, a generał Mac-Clellan będzie dowodził armją nad Potomakiem.

Do Nowego-Jorku nadeszły wiadomości z Meksyku, że niezgodna wewnątrz kraju uspokojona została i wszystkie stronnictwa na to się zgadzają, aby stawić opór wkróceniu mocarstw sprzymierzonych.

Berlin, 19 Lutego. Dzisiejsza Berliner Börsen Zeitung podaje depeszę prywatną z Wiednia z d. 18-go b. m.: Austrija łącznie z układami toczącymi się w Niemczech, zrobiła także kroki w Bernie, celem nakłonienia Szwajcarii do wzięcia udziału w projektowanym przymierzu poręczającym, i proponowała Szwajcarii jako wynagrodzenie, zbrojną rekojmję w razie potrzeby co do wszystkich posiadłości Związku rzeczywospolitej. Odpowiedź Szwajcarii jeszcze nie nastąpiła.

Marsylja, 17 Lutego. Skutkiem stanowczych korzyści, osiągniętych przez wojska francuskie w Kochinchinie, reszta wojska wyprawy chińskiej, zaczęła powracać do Tulonu.

Polecono skutecznemu pobór dodatkowy do służby morskiej aż do wieku 40 lat, celem zapelnienia ubytków.

Marsylja, 18 Lutego. Wiadomości z Rzymu, pod datą 15-go b. m. donoszą, że ruch włoskich w Umbrii ustał. Policja uskuteczniła nowe aresztowania w Tivoli i w okolicach. Rannymi zdołał uciec. Donoszą z Neapolu, że d. 15 miała tam miejsce demonstracja mazzinistowska przed konsulem szwajcarskim. Lecz była oosobniona i zapewne wywołana przez inne stronnictwa. Miasto jest przepelnione plakatami różnego rodzaju; władze usiłują je usunąć, i starają się usmierzyć powszechne wzburzenie umysłów.

Hamburg, 19 Lutego. Podług telegramu z daty wczorajszej z Kopenhagi, zamieszczono w Hamburger Nachrichten, na wczorajszym posiedzeniu rady państwa, prezes rady, podczas narad nad projektem do prawa w przedmiejście zmian jakie mają być wprowadzone w konstytucji, oświadczył, że konstytucyjne połączenie na nowo Holsztynu i Lauenburga, z pozostałymi częściami kraju, zawisło od zupełnej zgody pomiędzy radą państwa i zgromadzeniem stanów holsztyńskich, które to dwa ciała powinny działać niepodległe i jedno od drugiego niezależnie. Minister spraw wewnętrznych wynurzył zdanie, że połączenie nie wpiery może nastąpić, jak po zupełnej rewizji konstytucji. Niejedność i smutny stan rzeczy, pochodząca częścią z pomieszanja wyobrażeń o ludzie holsztyńskim i o szlachcie holsztyńskiej. Minister jest przekonany, że gdyby lud holsztyński znajdował się w tem położeniu, izby szlachta holsztyńska chciała stanowczo nad nim przewodzić, nie holdowałyby on jej teorjom. Jednym ze zręczniejszych środków użytych przez szlachtę holsztyńską, jest wywieśnienie flagi niemieckiej, która powstrzymuje poczucie wolności, jakim ożywiony jest lud holsztyński.

Kopenhaga, 19 Lutego. Austrija i Prusy przysłały rządowi tutejszemu notę, służącą za odpowiedź na depeszę duńską, z 26-go Grudnia r. z. Oba mocarstwa powtarzają pytanie, w jaki sposób Danja uczyni zadość układowi z 1852 roku.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Dzień wczorajszy był na pół pogodny, wietrzny; od godz. 2 1/2 do godz. 5 1/4 w wieczór i od godz. 8 1/2 w wieczór niebo pogodne, przez resztę dnia pochmurne. Średnia temperatura dnia jest 2 1/2 stopni zimna, o 1/2 stopnia wyższa od normalnej; najniższe zimno w nocy dochodziło do 6 stopni, najniższe po południu 0 stopni. Przez cały dzień panował południowo-wschodni wiatr, rano mrocy, po południu mierny. Barometr do godz. 10 rano wynosił się, później opadał, średnia jego wysokość dzienne 758,53 milimetrów. Powietrze wilgotne, elektryczność 40 stopni. — Józef Najjalski, lat 17, pochodzący z gminy Jakimiszki, powiatu Marjampolskiego, w dniu 27 Stycznia r. b., podczas młócenia zboża w stodole, przypadkowo został porwany za odzież przez wał żelazny młockarni i kilka razy rzucony o ziemię tak silnie, że w kilka minut życie zakoczył.

4. Obróka z drzewa w służy pod słońce. Józef Śniakowski z karczemni płaci rocznie rs. 120.

Wsi Strzałki jest dwóch gospodarzy poł rolnych i jedenastu komorników.

- Folwark Bratoszew. 1. Dom z drzewa w służy słońce kryty. 2. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 3. Chlewy z drzewa w służy bez dachu. 4. Studnia drzewem embrowana.

- Młyn Piechota. 1. Młyn wodny o jednym ganku z mieszkaniami z drzewa w węgiel, przy stawie, gontami kryty. 2. Młyn o dwóch gankach z drzewa w węgiel również przy stawie gontami kryty. 3. Chlewy z drzewa w służy deskami kryty. 4. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty.

- Młyn Brzozowka. 1. Młyn wodny o dwóch gankach z drzewa w węgiel, gontami kryty. 2. Tartak do rzniecia drzewa, z drzewa w służy deskami kryty. 3. Dom z drzewa w węgiel, dranicami kryty. 4. Karmnik z drzewa w służy deskami kryty. 5. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 6. Obróka z wozownią z drzewa w służy słońce kryty.

Oprócz tych zabudowań są jeszcze domostwa własności będące, następujące: a. Chałupa z drzewa w służy słońce kryty. b. Szopa z drągów w służy słońce kryty.

- Folwark Salki. 1. Dom dworem zwany z drzewa w służy z piwnicą z bałi wybudowany, gontami i w części dranicami kryty. 2. Kłosa z desek w służy deskami kryty. 3. Stajnie z drzewa w służy słońce kryty. 4. Spichrz z drzewa w służy słońce kryty. 5. Oweczarnia z dwóch boków złożona z drzewa w służy podbudowana, słońce i w części dranicami kryty.

- 6. Obróka z drzewa w służy słońce kryty. 7. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 8. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 9. Dom z drzewa w służy gontami kryty. 10. Chałupa z drzewa w służy słońce kryty. 11. Chlewek z drzewa w służy słońce kryty. 12. Kuznia z drzewa w służy, deskami i trzcinami kryty.

- 13. Chałupa z drzewa w służy słońce kryty. 14. Chałupa z drzewa w służy pod słońce. 15. Chałupa z drzewa w służy pod słońce. 16. Chlewek z drzewa w służy słońce kryty. 17. Studnia drzewem embrowana. 18. Sklep na kartofle z drzewa w ziemi. 19. Chlewy o partezie nad temi kurniki o piętrze z drzewa, deskami kryty.

- 20. Chałupa z drzewa w służy słońce kryty. 21. Chlewek z drzewa w służy słońce kryty. 22. Stodoła z drzewa w służy bez dachu. Antoni Jędrzejewski w jednej izbie chałupy służy trzcinami kryty.

Stan zabudowań, ogrodzenia, inwentarza, oraz wysiew akt zajęcia obejmują.

Obszerniejsze opisanie powyższych zajętych dóbr znajduje się w akcie zajęcia u sprzedawcy derygującego Teodora Łękiego Patrona przy Trybunale tutejszym w Warszawie, pod Nrem 1775 zamieszkalego, zaś zbiór objaśnień i warunków sprzedaży w Kancelarii Trybunału tutejszego w Wydziale I. złożone przejrane być mogą.

Zajęcie w kopjach doręczone: 1. Janowi Euniewskiemu Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu Gostyńskiego w mieście Gombinie Okręgu Gostyńskiego Gubernii Warszawskiej urzędującemu na ręce Stanisława Zdzitowieckiego Podpisarza tegoż Sądu dnia 30 Września (12 Października) 1861 r.

2. Stanisławowi Dąbskiemu Wójtowi gminy Leśniewice do której doba Strzałki z przyległościami należą, we wsi Leśniewicach Okręgu Gostyńskiego urzędującemu na ręce własnie dnia 2 (14) Października 1861 r.

Wniezione do księgi wieczystej powyższych zajętych dóbr w Warszawie d. 14 (26) Października 1861 r. a w dniu dzisiejszym do księgi zaarsztowanej w Kancelarii Trybunału tutejszego na ten cel utrzymywanej wpisane zostało.

Pierwsza publikacja zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbędzie się na audyencji publicznej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I. w miejscu zwykłych posiedzeń przy ulicy Długiej pod Nr. 549 o godzinie 10 z rana dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 1862 r.

Sprzedawcą derygującym będzie Teodor Łęki Patron Trybunału którego zamieszkanie jest wyżej wskazane. Warszawa d. 28. Paźd. (9 Listopada) 1861 r. Rada Dworu, Zgórski.

Wywieszono na tablicy w sali ustępowej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie d. 30 Października (11 Listopada) 1861 r. Rada Dworu, Zgórski.

Po odbyciu w dniach 22 Grudnia (3 Stycznia) 1861/2 r. i 17 (Stycznia) i 19 (31) Stycznia 1862 r. trzech publikacji zbioru objaśnień i warunków sprzedaży dóbr ziemskich Strzałki do których derygującego Teodora Łękiego Patrona przy Trybunale tutejszym wyrokem daty 19 (31) Stycznia 1862 r. zapadłym, termin do przygotowania przysądzenia powyższych dóbr wyznaczył na dzień 5 (17) Marca 1862 r. godzinie 10 rano, który się odbędzie w miejscu zwykłych posiedzeń Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I. pod Nr. 549 przy ulicy Długiej.

Licytacja w terminie przygotowania przysądzenia rozpocznie się o sumy rs. 10,000 jako szacunku przez popierającego sprzedawcę podanego. Warszawa dnia 1 (13) Lutego 1862 r. Pisarz Trybunału R. D. Zgórski.

(N. D. 919) Pisarz Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie. Stosownie do art. 682 K. P. S. wiadomo czyni: iż na żądanie Leona Skłowskiego obywatela w Warszawie pod Nr. 468/9 zamieszkałego i Marianny z Niemczyńską Szynarowskiej Franciszka Szynarowskiego Podlesnego Rządowego straży Żabki małż. czyli obojga małżonków Szynarowskich w osadzie leżącej Zabawa w Okręgu Warszawskim Gubernii Warszawskiej zamieszkałych, zamieszkanie zaś prawne do tego interesu i całego postępowania substancyjnego u Teodora Łękiego Patrona przy Trybunale tutejszym w Warszawie pod Nr. 1776 obrano majających, w poszukiwaniu sumy rs. 6300 z procentem 5 od sta od d. 5 Czerwca n. s. 1859 r. dla Marianny z Niemczyńską i Franciszka małżonków Szynarowskich, oraz kosztów egzekucyjnych od Nikodema i Joanny z Szynarowskich małżonków Niemczyńskich w posiadaniu zaś dzierżawca wiedeń kontraktu przed Piotrem Grotowskim Rejentem Okręgu Rawskiego w d. 3 (15)

Kwietnia 1859 r. zawartego na lat 12 Antoniego Komorowskiego w d. 12 (24) Czerwca 1859 roku rozpoczętym, a w dniu tymże 1871 roku skończonym, za cenę dzierżawy za każdy rok z pierwszych lat sześciu po rs. 2100, a za każdy rok z drugich lat sześciu po rs. 2250 ustanowioną, zostając, poszukiwaniami wierzycielkami hipotecznymi obciążone.

Dobra te składają się z dwóch folwarków to jest: Staropól i Sapy inacej Teklin zwanego, tudzież wsi zarobkowej i czynszowej Łajszów, oraz wsi czynszowej Wincentów, w sposobie przybliżony około morgów 1549 miary nowopolskiej czyli około dziesiątym 769 miary rosyjskiej rzędy, w której to przestrzeni mieszczą się: ogrody, grunta orne, łąki, sadzawki, place pod zabudowaniami, las sosnowy i inne.

- 1. Dom dworem zwany z drzewa, tykwanowa służy służy o dwóch kominach; 2. Ocieyna z drzewa w części tykwanowa służy i gontami kryty; 3. Chlewy dwa z drzewa słońce kryty; 4. Dwa chlewy z kurnikami z drzewa, słońce kryty; 5. Kłosa z desek w służy, deskami kryty; 6. Piwnica z drzewa w ziemi pod słońce; 7. Lamus z kamieni polnych słońce kryty; 8. Studnia drzewem embrowana z kołom; 9. Piwnica z drzewa w ziemi słońce kryty; 10. Stodoła z kamieni polnych i cegły murowana słońce kryty; 11. Szopa stara bez ścian do mianca aż do młocarni służąca; 12. Bróg na skład zboża ze służy słońce kryty; 13. Spichrz z kamieniami i cegły murowany słońce kryty; 14. Obróka, oweczarnia i stajnia z kamieni polnych i cegły pod jednym dachem słońce kryty; 15. Trzy chałupy z drzewa podbudowane słońce kryty; 16. Chlewek stary z drzewa; 17. Kuznia z drzewa w służy postawiona, deskami i dranicami kryty; 18. Karczma z zajazdem z drzewa w węgiel słońce kryty.

Antoni Bednarski w karczemie tej służy trzcinami kryty. Chałupa w lesie z drzewa w służy słońce kryty.

Folwark Sapy inacej Teklin zwany. 1. Dom folwarczny z drzewa w służy słońce kryty z kominem murowanym. 2. Dół w ziemi na kartofle. 3. Dom z drzewa w służy słońce kryty. 4. Dom nowy niedokończony z drzewa w służy słońce kryty.

- 5. Spichrz z piwnicą z kamieni polnych postawiony słońce kryty. 6. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 7. Obróka nowa z drzewa w służy, słońce kryty.

Wies zarobna i czynszowa Łajszów. Zabudowania własności domostwa będące są: 1. Cztery chałupy z drzewa w węgiel podbudowane słońce kryty. 2. Dwie stodoły z oborkami z drzewa w służy słońce kryty. 3. Studnia drzewem embrowana.

W tej wsi jest czterech mieszkańców zagrodnikami zwanych. 1. Andrzej Koziański, 2. Jan Grabowski, 3. Piotr Gaziński, 4. Walenty Buczek i ci z posiadanej gruntu odrabiają pańszczyzną.

Oprócz tych jest jeszcze: 1. Stanisław Felczak i c. Wojciech Sas, którzy czasowo zajmują po 10 morgów gruntu i każeń z tych plac do dominium rocznie rs. 13 kop. 50 i odrabiają dnię, oraz daje kapłona i j. 15 j. 15.

Na gruncie wsi czynszowej Łajszów są zabudowania własności kolonistów będące: Kolonistów jest dwudziestna: 1. Michał Obryzdowski, 2. Andrzej Nagórka, 3. Walenty Andrzejewski, 4. Feliks Zarembski, 5. Paweł Gradowski, 6. Antoni Bliński, 7. Andrzej i Maciej Gradowscy, 8. Józef Marchewa, 9. Antoni Rakowski, 10. Leon Krawczyk, 11. Wincenty Ładyński, 12. Jan Gołbiewski, 13. Jan Masiak, 14. Paweł Sobczyński, 15. Ludwik Stefankiewicz, 16. Józef Masiak, 17. Jan Obryzdowski, 18. Wojciech Stepiński, 19. Jakób Borgalski i ci z gruntów posiadających, co rocznie a) plac czynszu rs. 283 k. 50, b) odrabiają z kosa dni 31 1/2, c) odrabiają do grabienia siano dni 31 1/2, d) odrabiają do żniwa ozimego dni 109; e) oddają kapłonów 21; f) oddają j. 315.

Wies czynszowa Wincentów. Grunta tej wsi posiadają trzydziestu kolonistów na miarę Magdeburską i z każdej takiej morgi plac dominium co rocznie po kop. 80 czynszu, mają swoje zabudowania.

Kolonistów są następujący: 1. Michał Kwiśński, 2. Jan Ostrowski, 3. Walenty Stokowski, 4. Franciszek Tomczewski, 5. Bartłomiej Kobierski, 6. Paweł Gradowski, 7. Zawojta Majewski, 8. Franciszek Sulkowski, 9. Marcin Kwiatkowski, 10. Synek Kos, 11. Huzk Kos, 12. Kazimierz Michalski, 13. Menda Lubartowski, 14. Wolek Hejendorff, 15. Wawrzyniec Gajewski, 16. Wincenty Michałski, 17. Karol Mamrud, 18. Abraham Icek Lidziej, 19. Jan Lewanek, 20. Abraham Bergies, 21. Zawojta Plombat, 22. Fiszal Goldberg, 23. Matus Kos, 24. Huzek Lejb Friedman, 25. Berek Nienkoltz, 26. Jozek Berger, 27. Szmul Rękawica i Samul Lipszyn; 80 Michał Nagórka. Razem z morgów magdeburskich 407 plac czynszu rs. 325 k. 60.

Oprócz zabudowań kolonistów, jest jeszcze z wsi wsi własności domostwa będące karczma z zajazdem z drzewa w węgiel postawiona słońce kryty, z kominem murowanym, Jakob Lutz z propinacją w tej karczemie do której należą 2 1/2 morgi gruntu płaci rocznie rs. 75.

Oprócz podatków do kasy Powiatu Rawskiego co rocznie opłacanych, opłaca się jeszcze do kapitałów ze Skarbu wypożyczonych rs. 150 złotych.

Obszerniejsze opisanie powyższych zajętych dóbr znajduje się w akcie zajęcia u sprzedawcy derygującego Teodora Łękiego Patrona przy Trybunale tutejszym w Warszawie pod N. 1775 zamieszkałego, zaś zbiór objaśnień i warunków sprzedaży w Kancelarii Trybunału tutejszego w Wydziale I. złożone przejrane być mogą.

Zajęcie w kopkach doręczone: 1. Adolfowi Felcler Pisarzowi Sądu Pokoju Ogu Rawskiego w m. Rawie urzędującemu, na ręce własne, d. 22 Październ. (3 Listop.) 1859 r. 2. Antoniemu Komorowskiemu Wójtowi gminy Staropól w Staropolu Ogu Rawskim zamieszkałemu, urzędującemu na ręce własne d. 23 Października (4 Listopada) 1859 r.

Wniezione do księgi wieczystej powyższych zajętych dóbr w Warszawie d. 12 (24) Listopada 1859 roku, a w dniu dzisiejszym do księgi zaarsztowanej w Kancelarii Trybunału tutejszego na ten cel utrzymywanej wpisane zostało.

Pierwsza publikacja zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbędzie się na audyencji publicznej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I. w miejscu zwykłych posiedzeń przy ulicy Długiej pod Nr. 549 o godzinie 10 z rana, dnia 2 (14) Lutego 1862 r.

Sprzedawcą derygującym będzie Teodor Łęki Patron Trybunału, którego zamieszkanie jest wyżej wskazane. Warszawa d. 25 Listop. (7 Grudnia) 1859 r. Rada Dworu, Zgórski.

Wywieszono na tablicy w sali ustępowej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie d. 27 Listop. (9 Grudnia) 1859 r. Rada Dworu, Zgórski.

Po odbyciu w dniach 5 (14) Lutego, 16 (28) Lutego i 1 (13) Marca trzech publikacji zbioru objaśnień i warunków sprzedaży dóbr ziemskich Staropól, Trybunału tutejszym wyrokem daty 1 (13) Marca r. b. termin do przygotowania przysądzenia tych dóbr wyznaczył na dzień 22 Marca (3 Kwietnia) r. b. godzinie 10 z rana, leż w tym terminie Trybunał wyrokem tejże daty substancji do Staropola zniósł i uwięzował, zaś Sad Apelacyjny wyrokem daty 23 24 Czerwca (4 i 5 Lipca) 1860 r. wyrył cywony wyrok Trybunału uchylony i stwo clem odbicia przygotowanego przysądzenia

przed Trybunał odesłał. W skutku tego Trybunał wyrokem ilacyjnym daty 29 Lipca (10 Sierpnia) r. b. nowy termin do przygotowania przysądzenia na dzień 30 Sierpnia (11 Września) r. b. godzinie 10 z rana wyznaczył, lecz gdy termin rzezonny z powodu rozrostego święta do skutku nie przyszedł, przeto Trybunał tutejszy wyrokem ilacyjnym daty 2 (14) Września 1860 roku nowy termin do przygotowania przysądzenia do Staropól z przyległościami w Ogu Rawskim Gub. Warszawskiej położonych, na d. 3 (15) Października 1860 r. godzinie 10 z rana wyznaczył, który się odbędzie w miejscu zwykłych posiedzeń Tryb. Cyw. Gub. Warszawskiej w Warszawie przy ulicy Długiej pod Nr. 549 w Wydziale I.

Licytacja w terminie przygotowanego przysądzenia rozpocznie się o sumy rs. 14,000 jako szacunku przez popierających sprzedawcę podanego, zaś w terminie ostatecznego przysądzenia zacznie się o 2/3 części szacunku przez biegłych wynależć się minąco. Warszawa d. 3 (15) Września 1860 r. w z. Marczewski, Podp.

Po odbyciu w d. 3 (15) Października 1860 r. przygotowanego przysądzenia powyższych dóbr Staropól z przyległościami i przynależ. w Ogu Rawskim położonych, w którym to terminie dobra rzezone Teodorowi Łękiemu Patronowi przygotowało za rs. 14,000 zostały przysądzone, a wyrokem w tymże dniu zapadłym, termin do ostatecznego przysądzenia do Staropola z przyległościami w Ogu Rawskim położonych, na dzień 3 (20) Grudnia 1860 r. godzinie 10 rano został oznaczony, lecz z powodu sporów i niespodziewanego taksy, termin ten odbyć się nie mógł, zatem Trybunał Cywilny tutejszy wyrokem ilacyjnym daty 2 (14) Lutego 1862 r. zapadłym, nowy termin do ostatecznego przysądzenia dóbr powyższych Staropól z przyległościami wyznaczył na dzień 16 (28) Marca 1862 r. godzinie 10 rano, który się odbędzie w miejscu zwykłych posiedzeń Trybunału Cyw. Gub. Warsz. w Warszawie w Wydz. I. pod Nr. 549 przy ulicy Długiej.

Licytacja rozpocznie się o sumy rs. 25,440 kop. 63 1/2, jako 2/3 części szacunku przez biegłych w takse urzędowej wynależonego. Warszawa d. 3 (15) Lutego 1862 r. Pisarz Trybunału, R. D. Zgórski.

(N. D. 940) Pisarz Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie. Stosownie do art. 682 K. P. S. wiadomo czyni: iż na żądanie Juljanny z Enbrechtów Władysława Piotrowskiego obywatela, właściciela dóbr Domaniewo małżonki w asystencji i za upoważnieniem męża działającej, czyli obojga małżonków Piotrowskich, w dobrach Domaniewo Okręgu Błofskim Gubernii Warszawskiej zamieszkałych, a zamieszkanie zaś prawne do tego interesu i całego postępowania substancyjnego u Kazimierza Brzezińskiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w Warszawie pod Nr. 489/9 obrane mających, w poszukiwaniu sumy rs. 2650 z procentem 5% od d. 1 Lipca n. s. 1861 r. oraz kosztów egzekucyjnych od Aleksandra Mokrznoskiego w. Mokrznoskiego obywatela i właściciela dóbr ziemskich Chlewnia z przyległościami w Okręgu Błofskim Gubernii Warszawskiej położonych w tychże dobrach zamieszkałego, protokółem Ludwika Wichrowskiego Komornika przy Trybunale tutejszym w dniu 5 (17) i 6 (18) Września 1861 roku sporządzonym, w drodze sądowej przysądzonego wywłaszczenia zajęte i zaarsztowane zostały:

DOBRA ZIEMSKIE Chlewnia i Xiątki, składają się z folwarku Chlewnia z stajnią Dąbrówka, z wsi zarobkowej Chlewnia, kolonii Czarnolas i lasów przyległych, Ogu Błofskim Pcis i Gub. Warszawskiej, gminie Wólka Grodziska, par. m. Grodzisk, w jurysdykcji Sądu Pokoju Ogu Błofskiego położone, prawem własności do egzekwowanego dłużnika Aleksandra Mokrznoskiego w. Mokrznoski należące i w posiadaniu tegoż zostające, poszukiwaną wierzycielką hipotecznie obciążone.

Ogólnie rozległość zajętych dóbr obejmuje wlok miary nowopolskiej około 49 morgów 22 prętów 284, czyli dziesiątym 765 sażeń 210, w tej przestrzeni znajdują się: ogrody owocowe i warzywne grunta orne, lasi młociny, bagno, wody, wygony, drogi, rowy, granice i place pod zabudowaniami. Gleba gruntu w tychże dobrach będącego jest klasy II. pszennej i klasy I. żytniej.

Dobra te są złożone z jednego całego kawalca ziemni żądna obca własności nieprzezielone przez osady Czarnolas w oddzielnych granicach znajdujących się.

Przez grunta tychże dóbr przepływa mała rzeka zwana Kur wjadająca do Bzury. Zabudowania 1. Dom zwany dworem z facjaty stanowiącą piętro, z dwoma wystawami z drzewa w węgiel i służy na podmurowaniu z kamieni i cegły, wapiem zabarwony gontami kryty. 2. Kłosa z drzewa postawiona gontami kryty. 3. Drwalnia z drzewa w służy deskami pobita. 4. Kaplica Rzymsko-Katolicka prywatna, wystawiona z bałi na podmurowaniu, gontami kryty.

- 5. Ofiynka z drzewa na wysokim podmurowaniu z kamieni zabarwona, z piwnicą, gontami kryty. 6. Dom folwark zwany z drzewa w węgiel gontami kryty. 7. Gołębki z drzewa na słupe. 8. Studnia balami embrowana. 9. Drwalnia z drzewa gontami kryty. 10. Stajnia i wozownia z lempaciu na podmurowaniu słońce kryty. 11. Chlewek mały z drzewa deskami kryty. 12. Spichrz piętrowy z drzewa w służy zabudowany słońce kryty na podmurowaniu. 13. Stodoła z cegły palonej na wapiu, na podmurowaniu słońce kryty. 14. Mamez z drzewa tarciami dookoła szalowana słońce kryty.

- 15. Młocarnia i steczarnia stanowiące piętro, w podobny sposób jak mamez zabudowane, tu miesi się młocarnia i steczarnia z całym mechanizmem z fabryki Evansa. 16. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 17. Bróg na skład zboża na sześciu słupach. 18. Bróg na skład paszy. 19. Bróg pomniejszany zabudowany jak poprzednio. 20. Holendriani czyli krowiarnia z drzewa w służy słońce kryty.

- 21. Obróka czyli wozownia z drzewa w służy słońce kryty. 22. Chlewy na trzode łącznie z kurnikami z drzewa w służy pod słońce. 23. Kłosa z desek gontami kryty. 24. Ogród owocowy i spacerowy, który jedna stanowi łączność, w połączeniu zaś z ogrodem spacerowym, znajduje się lasek olszowy. Ogród owocowy w sobie dzw. roznych około 800, szczepek także około 730, krzewów winnych szczepek 116, oranżeryj murowaną oszkloną, dwie szparagarnie, inspekta, altan z lat gontami kryty i rozmaite krzewy. 25. Ogrody dwa warzywne będące przy drodze z Grodziska. 26. Ludownia w ogrodzie z spichrzem z cegły palonej na wapiu. 27. Kłosa z desek gontami kryty, w ogrodzie spacerowym. 28. Podwórko pomiędzy zabudowaniami folwarcznymi obszerne, w środku którego znajdują się trzy doly do kartofli. 29. Dom z drzewa w węgiel postawiony gontami kryty. 30. Chlewek z drzewa gontami kryty. 31. Dom z drzewa w węgiel słońce kryty, z oborką, przetem znajdującą się doly do kartofli. 32. Sernik z drzewa deskami kryty.

33. Piwnca w ziemi drzewem wyłożona, nie-dokończona. 34. Kuznia z mieszkaniami z drzewa gontami kryty. 35. Obróka z drzewa w służy gontami kryty. 36. Dół na kartofle w ziemi, ziemni kryty. Piotr Egkarski kowal za kuznię i mieszkanie płaci Mokrznoskiemu rs. 15 rocznie, ma dodane ogrodzi 1 1/2 morgi i łąki morg 1.

- 37. Czaroraki z drzewa w węgiel słońce kryty. 38. Chlewiki cztery z drzewa słońce kryty. 39. Czaroraki z drzewa słońce kryty. 40. Chlewiki dwa z drzewa słońce kryty. 41. Za czworaki, sadzawka. 42. Karczma z drzewa w służy i węgiel słońce kryty. Stanisław Murawski poddzierzałw propinację z jednej karczmy we wsi Chlewnia będącej, za sumę rs. 225 rocznie, do dnia 24 Czerwca 1862 r.

- 43. Młyn wodny o dwóch gankach i dwóch kołach z drzewa zabudowany gontami kryty. 44. Chałupa z drzewa w służy i węgiel gontami kryty. 45. Chlewek z drzewa w służy słońce kryty. 46. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 47. Chlewiki dwa z drzewa w służy słońce kryty. 48. Trzy doly w ziemi. 49. Ogródek warzywny. 50. Ogrody dwa płotem z chrustu ogrodzone. 51. Staw obszerny przy młynie będący. 52. Budka z drzewa w służy gontami kryty. Andrzej Walczak młyn z zabudowaniami zadzierzałw na lat osm to jest do dnia 24 Czerwca 1866 roku za cenę złp. 500, czyli rs. 75 rocznie.

Zabudowania właściciela wsi Chlewnia: 1. Szesnaście chałup z drzewa w węgiel, w części w służy, wszystkie słońce kryty. 2. Chlewek jednolenny z drzewa pod słońce, a jeden w ziemi słońce kryty. 3. Osm obró z drzewa w służy, wszystkie słońce kryty. 4. Jedenaste stodoł z drzewa w służy, pod słońce. 5. Spichrz z drzewa w węgiel wybudowany słońce kryty. 6. Szopa z drzewa w służy słońce kryty. 7. Studni pięć embrowanych. 8. Dół do kartofli w ziemi jedenaste.

Włocianie we wsi Chlewnia są następujący: 1. Mikołaj Włodarczyk, 2. Franciszek Kornacki, 3. Jakób Włodarczyk, 4. Paweł Wawrzyński, 5. Franciszek Hojek, którzy odrabiają do dworu od Sgo Michała trzy dni i dwa piecze w tydzień, a dwa dni sprzążają, i za to mają dane mieszkanie i po 20 morg gruntu; 6. Jan Huzarski, 7. Kazimierz Suski, 8. Jan Sobczak, 9. Wojciech Tużyński, odrabiają po trzy dni piecze w tydzień za to mają dane mieszkanie, po 7 morg gruntu, ogrody jednorodowe przy chałupach i po drodze łąki; 10. Jan Kornacki, 11. Antoni Klankowski, 12. Jan Kamiński, 13. Franciszek Tużyński, 14. Józef Kornacki, odrabiają po dwa dni piecze w tydzień i za to mają dane mieszkanie i po 6 morg ogrodu; 15. Jan Sobjarski odrabia do dworu jeden dzień w tydzień piecze, a to zamieszkuje i trzy morgi ogrodu; 16. Małgorzata Spilanka, 17. Monika Lubaska, 18. Marjanna Koltunak, mają dane darmo mieszkanie i robia do dworu za pieniądze.

Atynacja Dąbrówka. 1. Dwie chałupy z drzewa w służy słońce kryty. 2. Stodoła i obróka z drzewa w służy słońce kryty. 3. Chlewy z drzewa w służy słońce kryty. 4. Studnia balami embrowana. 5. Ogród owocowy młociny. 6. Podwórko dosy obszerne.

Osada Gajowego. Pod lasem Czarnolas zwany będąca. 1. Chałupa i chlewek z drzewa w służy słońce kryty. 2. Stodoła z drzewa w służy słońce kryty. 3. Studnia drzewem wyłożona. 4. Dół w ziemi na kartofle.

Kolonia Czarnolas posiada 14 kolonistów, którzy stosownie do nadanego im gruntu opłacają do dworu czynsz rocznie w dwóch ratach na 8-ty Marcin i 8-ty Wojciech.

- 1. Łukasz Czastkowski rs. 18, SS. Jan Sadowski, Barbara Sadowska rs. 18; 3. Jan Chleczalski rs. 18, 4. Jozef Wojciechowski rs. 18, 5. Mikołaj Chleczalski rs. 18, 6. Wojciech Wojciechowski rs. 18, 7. Łukasz Perzyna rs. 22 kop. 50, 8. SS. Andrzej Lutkiewicz, Filip Dutkiewicz Antonia Lisota rs. 22 kop. 50, 9. Paweł Wisniewski rs. 22 kop. 50, 10. Jan Sienicki rs. 22 kop. 50, 11. Stanisław Gorajczyk rs. 22 kop. 50, 12. Antoni Gorajczyk rs. 22 kop. 50, 13. Stanisław Okrasa po Antonim Kokietek rs. 22 kop. 50, 13. SS. po Wojciechu i Mariannie Chleczalski i Łukasz i Franciszek Chleczalski rs. 22 kop. 50, 14. Jan Wisniewski rs. 22 kop. 50.

Kolonieci ci mają swoje własne zabudowania i pierwsz sześciu odrabiają po cztery dni piecze w żniwa, a reszta po 5 dni.

W kolonii tej wydzierżawiony został warszyn trunoków Karolowi Wolfram za rs. 15 rocznie.

Stan zabudowań, ogrodzenia, inwentarza tak żywe i martwe oraz wysiew akt zajęcia obejmują.

Obszerniejsze opisanie, powyższych zajętych dóbr znajduje się w akcie zajęcia u sprzedawcy derygującego Kazimierza Brzezińskiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w Warszawie pod Nr. 489/9 zamieszkalego, zaś zbiór objaśnień i warunki sprzedaży w Kancelarii Trybunału tutejszego w Wydziale I. złożone, przejrane być mogą.

Zajęcie w kopkach doręczone: 1. Karolowi Trantsold Naczelnikowi Powiatu Warszawskiego w Warszawie pod Nr. 1127 urzędującemu, na ręce własne d. 7 (19) Października 1861 r. 2. Włoframowi Wójtowi gminy wsi Wólka Grodziska do której dobra Chlewnia należą w mieście Grodzisk Okręgu Błofskim Gubernii Warszawskiej zamieszkałemu i urzędującemu na ręce własne, dnia 9 (21) Października 1861 r.

3. Edwardowi Dobraczyńskiemu Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu Błofskim w mieście Błotniu urzędującemu na ręce własne dnia 9 (21) Października 1861 r.

Wniezione do księgi wieczystej powyższych zajętych dóbr w Warszawie dnia 19 (31) Października 1861 r., a w dniu dzisiejszym do księgi zaarsztowanej w Kancelarii Trybunału tutejszego na ten cel utrzymywanej wpisane zostało.

Pierwsza publikacja zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbędzie się na audyencji publicznej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I. w miejscu zwykłych posiedzeń przy ulicy Długiej pod Nr. 549 o godzinie 10 z rana, dnia 5 (17) Stycznia 1862 r.

Sprzedawcą derygującym będzie Kazimierz Brzeziński Adwokat przy Sądzie Apelacyjnym, Królestwa Polskiego którego zamieszkanie jest wyżej wskazane. Warszawa d. 1 (13) Listopada 1861 r. Rada Dworu, Zgórski.

Wywieszono na tablicy w sali ustępowej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie dnia 1 (13) Listopada 1861 r. Rada Dworu, Zgórski.

Następnie po odbyciu cz. publikacji zbioru objaśnień i warunków sprzedaży, Trybunał w terminie trzeciej publikacji w dniu 2 (14) Lutego 1862 r. odbitym, termin do przygotowania przysądzenia tychże dóbr na dzień 23 Lutego (7 Marca) 1862 r. godzinie 10 z rana wyznaczył, w którym to terminie popierająca sprzedawcę wierzycielka Juljanna z Eng-

brechtów Władysława Piot